

MŽP odmítá závěry NKÚ k dotacím na hospodaření se srážkovými vodami

1.6.2026 - | Ministerstvo životního prostředí ČR

Nejvyšší kontrolní úřad (NKÚ) zveřejnil závěry kontroly využívání dotací na hospodaření se srážkovými vodami, ve které vyčítá Ministerstvu životního prostředí především nejednotný systém měření dopadů, dále chybějící analýzy potřeb hospodaření se srážkovými vodami na celém území podpořených obcí nebo malý zájem o využívání dotací na zadržování dešťové vody či zelených střech z programu Nová zelená úsporám. Ministerstvo s těmito závěry NKÚ nesouhlasí a zveřejňuje odůvodnění.

1. Nutnost řídit se pravidly EU, nikoliv nejednotný systém měření

Ze závěrů NKÚ není zcela jasné, které cíle jsou myšleny, tedy zda obecné cíle dotačních titulů nebo cíle strategických dokumentů jako je např. Koncepce ochrany před následky sucha pro území České republiky. S výtkou na nejednotnost indikátorů a sledování efektů se Ministerstvo životního prostředí nesetkává poprvé. **Opět tedy musíme zdůraznit, že v různých dotačních titulech se využívají různé evropské či národní zdroje a s tím mohou být spojeny i odlišné požadavky na sledování indikátorů. Použité indikátory jsou ale plně v souladu s pravidly Evropské komise i dalšími regulatorními předpisy.** Výpočet dotčených indikátorů je jednotný a transparentní a umožňuje posoudit efektivitu poskytovaných dotací podle požadavků na využití prostředků dotčených programů.

NKÚ také vytýká, že resort doposud nezpracoval strategický dokument o hospodaření se srážkovými vodami. MŽP má přitom zpracovanou **Studii hospodaření se srážkovými vodami**, která pokrývá problematiku uceleně, definuje problémy a navrhuje řešení. Ačkoliv nejde o dokument schválený vládou, identifikovala studie klíčové problémy v oblasti hospodaření se srážkovými vodami a navrhla opatření, přičemž většina z nich se již realizovala.

Hospodaření se srážkovými vodami je už součástí širší adaptační politiky státu, tato oblast má strategické ukotvení v dokumentech schválených vládou, zejména Národním akčním plánem adaptace na změnu klimatu. Součástí 1. aktualizace Národního akčního plánu adaptace na změnu klimatu na období 2021–2025, schválené vládou 13. září 202, je na zmíněnou studii navazující úkol „*Realizovat navržené změny pro dosažení strategických cílů Studie hospodaření se srážkovými vodami v urbanizovaných územích.*“ Gestorem úkolu je MŽP, spolugestory jsou MZe a MMR.

Za zásadní považujeme, aby se doporučení promítala do praxe. Proto MŽP v posledních letech podporovalo konkrétní projekty na retenci, vsakování, akumulaci vody, výměnu nepropustných povrchů a další adaptační opatření jako zelené střechy. Rozhodující jsou konkrétní nástroje, finance a metodická podpora. Závěr NKÚ proto bereme jako podnět ke zpřesnění strategického rámce, nikoli jako důkaz, že stát tuto oblast neřeší.

2. Nízká poptávka po dotacích byla pouze při zavádění, obce díky podpoře vyřešily lokální problémy

Jak správně NKÚ uvádí, podpora z OPŽP primárně cílí na veřejný sektor. Poptávka v této oblasti nebyla v období 2014–2020 příliš vysoká, což souvisí s delším procesem osvojování a aplikace těchto opatření ze strany projektantů. Potenciál nebyl plně využíván, což je přirozené při zavádění nových opatření. Nyní již pozorujeme výrazně rostoucí zájem.

NKÚ zjistil, že kontrolované obce často realizovaly projekty bez analýzy potřeb hospodaření se srážkovými vodami na celém jejich území. U projektů obcí podporujeme širší koncepční přístup k hospodaření se srážkovými vodami, nicméně absence celkové analýzy území neznamena, že konkrétní opatření nebyla potřebná nebo účelná. Naopak, řada projektů řešila konkrétní lokální problém, například přetížení kanalizace, rychlý odtok vody ze zpevněných ploch, potřebu retence, vsakování nebo výměnu nepropustných povrchů.

3. Dešťovka a zelené střechy jako doplněk energetických opatření v rámci NZÚ

NKÚ v závěru zmiňuje, že na akumulaci srážkových vod (tzv. „dešťovku“) nebo na zelené střechy šlo z programu Nová zelená úsporám pouze 167,73 mil. Kč z 15,71 mld. Kč. MŽP nesouhlasí s poukazem na „nízký zájem a nízké čerpání“ prostředků. Nová zelená úsporám byl a stále je programem především na podporu energeticky úsporných renovací a podporu obnovitelných zdrojů energie u budov v rezidenčním sektoru. Adaptační opatření, jako dešťovka a zelené střechy, jsou doplňkovou součástí nabídky, nikoli hlavním těžištěm programu. Sám kontrolní závěr uvádí, že cílem NZÚ je „zejména“ snížení energetické náročnosti. Cílem zařazení adaptačních opatření do programu energetických úspor bylo doplnit portfolio efektivních a smysluplných opatření, která se podílejí na celkové úspoře v rámci již prováděné rekonstrukce budovy.

Domácnosti reagovaly na růst cen energií zejména poptávkou po opatřeních, které jim snížily náklady

Zdánlivě nízký podíl čerpání na adaptační opatření je nutné posuzovat i v kontextu priorit domácností v dané době. V letech 2021–2023 domácnosti čelily mimořádnému růstu cen energií. Je proto logické, že žadatelé upřednostňovali opatření s okamžitým dopadem na provozní náklady domácnosti, tedy zateplení, fotovoltaiku, tepelná čerpadla nebo výměnu zdroje vytápění. NKÚ sám konstatuje, že zájem o dešťovku a zelené střechy byl výrazně nižší než o tepelná čerpadla či fotovoltaická zařízení. **Zájem o adaptační opatření je nutné vnímat i z toho pohledu, že akumulace srážkové vody a zelené střechy nejsou opatření univerzálně vhodná pro každý dům.** Jejich využití závisí na technických možnostech objektu, konstrukci střechy, statice, velikosti pozemku, možnosti využití zachycené vody i ekonomické návratnosti. Podpora pro domácnosti dostupná byla a využily ji tisíce domácností, ale spektrum vhodných projektů je přirozeně užší než u energeticky úsporných opatření.

Tiskové oddělení MŽP

tel.: 267 122 835 nebo 267 122 058

e-mail: tiskove@mzp.gov.cz

<https://mzp.gov.cz/cz/pro-media-a-verejnost/aktuality/archiv-tiskovych-zprav/mzp-odmita-zavery-nku-k-dotacim-na-hospodareni-se-srazkovymi-vodami>